

AZ ÜGYVÉD VÁLASZOL

Dr. Juhász György

Mikortól működhet törvényesen egy cég?

Tisztelt Ügyvéd Úr!

Évek óta egyéni vállalkozóként dolgozom. Könyvelőm tanácsára úgy döntöttem, valamilyen céget alapítok. Valószínűleg betéti társaságot, de lehet, hogy kft-t. Én úgy tudtam, hogy már a cégbejegyzés előtt lehet kötni szerződéseket. Mostanában viszont sokat hallani arról, hogy ezek érvénytelenek. Nekem nagyon fontos lenne, hogy a társaság megalapításától folytathassam a tevékenységet. Nem szívesen várnám meg a bejegyzést, ami hosszú ideig is eltarthat. Kérdésem, mikortól kezdheti meg egy cég törvényesen a működését?

Tisztelt Olvasó!

A hatályos jogszabályok szerint a gazdasági társaság a cégbejegyzésbe való bejegyzéssel, a bejegyzés napjával jön létre. A bejegyző végzés tehát nem visszamondó hatályú.

A jog ismeri az „előtársaság” intézményét. Ez a társaság életében egy átmeneti szakasz, ami a társasági szerződés ellenjegyzésének, illetve közokiratba foglalásának napjától a cégbejegyzésbe történő bejegyzésig vagy a bejegyzési kérelem jogerős elutasításáig tart. Nagyon fontos, hogy az előtársaság üzletszerű gazdasági tevékenységet csak a gazdasági társaság cégbejegyzése iránti kérelem benyújtását követően folytathat azzal a megszorítással, hogy a cégbejegyzési hatósági engedélyhez kötött tevékenységet nem végezhet.

A cégbejegyzési kérelem cégbejegyzéshez történő benyújtásakor a társaság már cégjegyzékszámot, adószámot is kap. Mivel a cég még nincsen bejegyezve, helyzete elvileg függőben van. Ilyenkor a kívülálló személyek tájékoztatása érdekében ezt a gazdasági társaság iratain és a megkötött jogügyletek során a

társaság elnevezéséhez fűzött „bejegyzés alatt” toldattal kell jelezni.

Lényeges, hogy a cégbejegyzést megelőzően a társasági szerződést – a cégbejegyzés hiánypótlására történő felhívása teljesítésének kivételével – nem lehet módosítani.

Ha netán a bejegyzési kérelmet elutasítja a bíróság, akkor az elutasító végzés közlését követő 8 napon belül ismételt kérelmet lehet benyújtani. Ekkor a korábbi eljárás során benyújtott okiratokat ismételt fel lehet használni az új bejegyzési kérelemhez. Jó hír, hogy a bíróságok igen rövid idő alatt elbírálják a benyújtott kérelmeket. Manapság Csongrád megyében a cégbejegyzés akár néhány nap alatt is megtörténhet.

Az előtársasági időszakról külön kell beszámolót készíteni és adóbevallást benyújtani.

Felhívom a figyelmét, hogy amennyiben ön jelenleg egyéni vállalkozóként dolgozik, és a jövőben betéti társaság beltagjaként kíván működni, ez a kettő összeférhetetlen. Ezért vagy különként lépjen be a társaságba vagy adja vissza a vállalkozói igazolványát.

Kiállították az ördögmémenyeket

A dohány magyarországi elterjedését követő években már több nemes és főúri család férfiembeirei füstöltek „az ördögmémeny-nyel”. Addig is sok betegség győzött és pusztította a magyart, aztán már a dohány is jelentősen rásegített. A pófékelés kezdeti népszerűségét jelzi, hogy Szeged az egyik fő dohánytermelővé lépett elő, amely városból már a 18. században gányó (dohánykertész) családok rajzanak ki és gányófalukat hoznak létre, melyek között Csanyteleket – nem gúnynal – ma is gányósnak emlegetik.

A dohánynal egyidőben került hozzánk annak élvezetéhez szükséges tárgyi anyagként a pipa is. A pipa anyaga lehetett fagyóker, leginkább rózsafa gyökere, és agyag. A cseréppipa első sorban a szegény ember szájába került maga metszette és lyukasztotta meggyfa szárral. Az 1950-es évek elején a vásárokon és a búcsúbazárokon között sok pipaárus kínálgatta a cserépből és a tajtékából készült pipákat. Jómagam minden esztendőben vettem nagyapámnak a tápai Miska-napi (Szent Mihály-napi) búcsúban egy Miska-pipát. Hogy az mi miatt volt Miska-pipa, nem akadtam a nyomára. Amolyan egy évre való pipa volt az, s nagyapám bár nagygazda volt, inkább az abba tömött szűzdohányt szívta, mintsem a hajtéket.

Országosan híres volt a debreceni tányéros, illetve a hosszú, a selmecbányai, a budai, és a fonterb már említett, több helyen élő pipafaragóktól származó gyökérpipák. A cseréppipa anyaga éppúgy tűzálló anyagból készült, mint azok a cserép főzőedények, amelyekből a múlt század elején még sokat használtak a falvak asszonyai. Voltak 10–15 centi hosszú, de akár 20 centis cseréppipák is, amelyek törőkipa név-

Pipatórium, pipákkal

Fotó: Schmidt Andrea

re hallgattak. Föltehető, hogy a török időkben maradtak itt az első darabok, amelyeknek későbbi őseiből ma már csak múzeumokban találunk. Ezeket szinte

pirosra égették, ám étetés előtt mértanias vonalakkal díszítették. Használatuk idején a felforósodott pipakönyök még vörösebbé vált, s ha nagyon gyakran

égett benne a dohány, akár meg is repedhetett. Mivel olcsó volt a cseréppipa, nem vesződtek reparálásával, hanem újat vettek a legközelebbi szögédi vásáron. A pipaszár főként ott kopott, ahol fogával tartotta a használója. S ha eltört, leemelték egyet, mert abból is, meg a cserép pipából is tartottak tartalékot a pipás emberek.

A tajték finom agyag, amely pipa oldalára figurákat, alakokat metszettek a tajtékpipa-készítők. Egy-egy ilyen metszés akár politikai állásfoglalást is tükrözhetett. Gondoljunk csak a Kossuth-kultuszra, vagy a nemzeti érzések magyar címmel való kifejezésre. De voltak vadászok számára készült, vadkant, szarvast ábrázoló pipák, egykorú katonáknál pedig várhatóan mutatós tajtékpipák, amelyek java részébe a pipakészítés évét is belevezette a mester, másokéba kérésre pedig a leendő tulajdonos nevének kezdőbetűit. Amelyik tajtékpipából sok dohány kiégett, annak szinte piros márványos lett a színe, azaz jól kiszívták már. A tajtékpipa művészen esztétik, nemzetiszín spárgával is fogható szarát igényelt. Egy-egy nemesnek, főúrnak akár több tucat tajtékpipája is volt, amelyeket a ház mindenki által jól látható szobájának előkelő helyén lévő pipatóriumban tartottak.

Amíg a cseréppipának nem, vagy csak egyszerű pléhkupakja volt, addig a tajtékon rézkupak díszlett, melyek között voltak igen díszesre formáltak is. A csibuk nem terjedt el annyira, mint a pipa, mégis, az 1940-es évek elejétől kedvelt gyermekjáték volt a csibuk alakú bádogfüttyölő, amelybe vizet vettünk, és fújásakor bugyborékkal csiripelő hangot adott.

IFJ. LELE JÓZSEF
SZEGED

A vadkapitalista jelenségek és előidéző okai

Aki ismeri a történelmet, az jól tudja, hogy az évszázadokkal ezelőtt kialakult kapitalizmus súlyos ember- és emberiségellenes bűnök – rabszolga-kereskedelem, rabszolgamunka, napi 10-14 órás munkaidő, gyermekmunka, a szociális gondoskodás teljes hiánya, stb. – terhelik. A későbbiek folyamán – a munkástimégek harcának is köszönhetően – ezeket fokozatosan megszüntették. Éppen Marx mutatott rá arra, hogy a kapitalizmus forradalmasítja a termelőerők fejlődését és hatáskörét fokozatosan kiterjeszti az egész földkerekségre. Marx ezzel megővendőlte a globalizáció bekövetkeztét.

A kapitalista fejlődés élen haladó országokban demokratikus politikai rendszerek jöttek létre, amelyek segítségével és a munkásság harcának eredményeként modern, az állampolgári egyenlőséget, az emberi méltóságot, a társadalmi szolidaritást érvényesítő politikai és társadalmi berendezkedés jött létre ezekben az országokban.

Most nálunk a politikai szóbeszédben teret kapott a vadkapitalizmus kifejezés. Kérdés, hogy európai viszonylatban lehet-e tudományos igényű vadkapitalizmusról beszélni. Az azonban szerintem is tény, hogy nálunk voltak és vannak vadkapitalista jelenségek. A háború után 1945-46-ban a mértékellenes inflá-

ció, amely elsősorban az alsó társadalmi rétegeket sújtotta, mindenképpen vadkapitalista jelenség volt. A rendszerváltás óta is néhány vadkapitalista fejlemény szenvedő alanyai voltak.

Az 1990. évi őszi három napos taxisblokád sokkja után az Antall-kormány visszavágásként gazdaságilag teljesen indokolatlanul széleskörűen liberalizálta a közlekedést és kereskedelmet. Alanyi jogon kaptak vállalkozói engedélyt spekulánsok és kalandorok, akik állami csővezetékben és állami infrastruktúra segítségével importáltak közlekedési kényűket, kedvük szerint értékesítették. Mindezzel évekig az olajszökítés, az olajbűnözés lehetőségét teremtették meg. Ez klasszikus vadkapitalista fejleménynek tekinthető.

Némileg más formában, de ebbe a sorba tartozik a kárpótlási törvény, amely lehetővé tette, hogy a mezőgazdasággal semmiféle kapcsolatban nem álló személyek földterületekhez jussanak, míg a munkanélkülivé vált falusi lakosok tömegei elestek ettől a lehetőségtől. Ugyancsak az Antall-kormány tette lehetővé 1994-ig, hogy külföldiek földet vásárolhassanak nálunk.

Vadkapitalista jelenség, de egyben eszköz és módszer is a magas infláció. A rendszerváltás első éveiben a mérték-

telen inflációval „szivattyúzták” át a jövedelmek nagy részét a gyorsan gyarapodó munkanélküliektől, a nyugdíjasoktól, a bérből és fizetésből élőkől a vállalkozók, a magas jövedelműek javára. Ekkor a pénzromlás üteme minden évben meghaladta a munkanélküli segélyek, a nyugdíjak és a keresetek növekedését.

A Horn-kormány csak nagy nehézségekkel, az export ösztönzésével, a privatizáció meggyorsításával tudta dinamizálni a gazdaságot, amely végül hozzájárult az infláció csökkenéséhez is. Az Orbán-kormány idején az infláció minden évben mintegy 4 százalékkal meghaladta a tervezett mértéket, ami azt jelentette például, hogy a reálbérek 1999-ben 2,5, míg 2000-ben mindössze 1,5 százalékkal emelkedtek. A nyugdíjak vásárlóértéke e két évben átlagosan évente csak 2,5 százalékkal nőtt, miközben más rétegek jövedelmének gyarapodása ennél jóval nagyobb arányú volt. E társadalmi igazságtalanságot növelte, hogy mind az adókedvezményeket, mind a lakástámogatást a magasabb jövedelműek élvezhették.

Amikor tehát a vadkapitalizmus elleni fellépésről beszélünk, nem szabad megengednünk, hogy az említett társadalmi igazságtalanságok visszatérjenek és a még meglevőket is fel kell számolnunk.

TAMASI MIHÁLY, SZEGED

Számtanpélda

A Postabontásban megjelent egy levél Bodó Imre, a Fidesz-KDNP képviselőjelöltjétől. Erre szeretnék reagálni az alábbiakban:

Gondolom, nem én voltam az egyetlen, aki felhőrdült azon a kapitális bakiján, amely a lap február 22-i számában Sándor Zoltán és még húsz nyugdíjas levélére írt válaszában „alaphangját” megadta.

Jómagam nem vagyok sem politikus, sem közgazdász, de annak idején – Sándor Zoltánéhoz hasonlóan – odafigyeltem a számtanórán, így megtanultam, mi a különbség százalék és százalékpont között. A Fidesz javaslata pontos megfogalmazásban úgy szól(na), hogy a munkaadók által fizetett társadalombiztosítási járulékat 29 százalékról 19 százalékra, vagyis 10 százalékponttal kívánják csökkenteni. Miután 29-nek a 10 (valamivel több mint) a 30 százaléka, bizvást állíthatjuk, hogy a tervezett csökkentés kb. 30 százalékos, de semmiképpen nem 10 százalékos. Tudom, nem én az egyetlen, aki elkövette ezt a bakit, számos nyilatkozatban hallhatuk-olvashattuk hasonló megfogalmazásban; ám Sándor Zoltánék semmiképp nem marasztalhatók el ebben az ügyben, hiszen amit ők mondtak, az – az ön kifejezésével élve – „a tárgyilagosság mércéjével mérve” is helytálló.

GÉCSEG ZSUZSA, SZEGED

Ismét bolondítják a nyugdíjasokat

A nyugdíjasok védelmében szeretném a véleményemet kinyilvánítani.

Ennek a választási kampánynak a nyugdíjasok szinte a célpontjai lettek. Ami számomra a legborzasztóbb, hogy szinte szembefordítják a fiatalokkal őket. Pár évvel ezelőtt, szinte a nyugdíjasok voltak az akadály, hogy az ország kereké nem akart forogni. Most meg láss csodát, a nyugdíjasoknak ígérnek 14. havi nyugdíjat! Hát tudják már meg, hogy a nyugdíjas, ha idős is, de nem bolond. Aki gondolkodik, az ezeket nem hiszi el, és talán a fiatalokkal szemben el se fogadná. A fiatalokat kitaníttatták a szülők, sok ott van munka nélkül, nincs keresete, hát persze, hogy fölháborodik, és jogosan. Úgy, hogy még családon belül is feszültséget okozhat! Ezzel a felelőtlen ígérettel ne rombolják le a nyugdíjasok tekintélyét, önbecsülését. A több pénz biztos jól jönne mindenkinek. De milyen áron? Ezt is bele kellene kalkulálni.

NAGY FERENCNÉ, MÓRAHALOM

Kísérletes verseny Bay Zoltán tiszteletére – Játsszunk fizikát!

A Szegedi Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Tanszéke és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Csongrád Megyei Csoportja háromfordulós versenyt hirdet a Délmagyarország és a Délvilág napilapokban az egykori szegedi professzor, Bay Zoltán tiszteletére, fizikai kísérletekből általános és középiskolás diákok számára.

Immár hagyományként, hetedik alkalommal hirdetünk kísérletes versenyt. Ebben az évben Bay Zoltánra emlékezzünk, akinek a vezetésével éppen 60 éve észleltek először Európában radar visszhangot a Holdról, és akinek a javaslat alapján vették be a fényssebességre alapozott méterszabványt.

A verseny arra igyekszik ösztönözni az általános és középiskolás diákokat, hogy fedezzék fel néhány érdekességet a körülöttük levő világban. Lapunk három héten keresztül (legelőször e héten) három megoldandó kísérleti feladatot közöl. A résztvevőknek a feladatok megoldásait, a kísérletek körülményeit, az azokból származó tapasztalatokat és a jelenségek magyarázatait kell elküldeniük, kísérletenként legfeljebb egy A4-es lapon. A megoldásokat jól érthetően, pontosan kell megfogalmazni. A saját készítésű eszközök rajzai, fotói segítik a megoldások értékelését. A feladatok szövege mellett egy-egy idézet is található Bay Zoltánról. Egy kis kutatómunkával az idézetekre vonatkozó kérdésekre is választolni tudnak a versenyzők. A megoldásokat a név, lakcím, telefonszám, életkor, osztály és az iskola nevének feltüntetésével várják a szervezők.

A legötletesebb és legszorgalmasabb beküldők jutalomban részesülnek és meglátogathatják az SZTE Kísérleti Fizikai Tanszékét, bemutatathatják kísérleteiket 2006. március 31-én délután 3 órakor az ünnepélyes eredményhirdetésen.

Internetelérhetőség:
<http://titan.physx.u-szeged.hu/opt/physics/expphys/hirek.html>

I. forduló

Bay Zoltán a Debreceni Református Kollégiumban az első naptól kezdve

ugyanazon diák mellett ült 8 éven keresztül. Ki volt az egykori padtársa, aki így emlékezett vissza első találkozásukra:

„Első tíz percben a nagyudvaron, ahol a fiúkat bámultam, árván, vad játéku- kat, jött valaki, s halkan, objektíven, így szólott hozzám: – Ha nem játszol te sem, ne nézzük együtt a többieket!

Megörültem. Kezeltünk. – A neved? – Bay Zoltán.

Szép arca, szeme volt. Az első barát? Magányom osztott.”

1. Vegyél egy fém ruhafogast (drótból készült vállfát) a kezébe úgy, hogy a kampós része lefelé álljon! A felső, egyenes drótdarabot hajlítsd úgy meg a közepén egy „püpot” képezve, hogy az ujjad körül majd forogni tud! Tegyél egy pénzérmét a kampóra és ügyesen egyen- súlyozva forgasd meg a rendszert az ujjad mint tengely körül! Mi történik a pénzérmével? Változtatod az érme nagyságát! Mit tapasztalsz? Mi a magyarázat?

2. Sörkristályt állíthatunk elő, ha egy kis pohár (kb. 50 ml) sörben kevés, kb. 5-10 g keserűsót (MgSO₄) oldunk fel. Az oldatot tiszta ecsettel vízszintesen elhelyezett, fűzetlap nagyságú üveglapra vagy átlátszó fóliára egyenletesen kend fel! Várd meg, míg az oldat megszárad! Figyeld meg a kapott képződményt, vizsgáld meg, hogyan függ a kristályosodás különböző paramétereiktől [pl. hőmérséklet, szennyezettség, stb.]!

3. Karton- vagy rajzlaphóból készíts egy dobozt! Mérete egyezzen meg egy tartós- tejes dobozéval! Moss tisztára egy tartós- tejes dobozt! Helyezz egy mobiltelefont először a papír, majd a tejesdobozba! Egy másik telefonról hívd fel a dobozba rejtett mobilt! Mit tapasztalsz? Magyarázd meg a tapasztalatokat!

Az I. forduló megoldásainak beküldési határideje: 2006. március 9.

Cím: Dr. Papp Katalin
SZTE, Kísérleti Fizikai Tanszék
Szeged, Dóm tér 9. 6720
JELIGE: JÁTSSZUNK FIZIKÁT!